

АКАФИСТ

СВЯЩЕННОМУЧЕНИКУ

ИРИНСЮ

ЕПИСКОПУ ЛИОНСКОМУ

З благословення
Високопреосвященнішого Іринія,
митрополита Дніпропетровського
та Павлоградського

АКАФІСТ

СВЯЩЕННОМУЧЕНИКУ

ІРИНІЮ

ЄПІСКОПУ ЛІОНСКОМУ

Видає: Благодійна організація
«Центр православної культури «Лествиця»
Дніпропетровська єпархія
Української Православної Церкви

**Акафіст
друкується вперше**

м. Дніпро, 2025

Тропарь, глас ѿ

Апостолов сопредстольник и святителей украшение был еси, Иринее Богоблаженне, мученически прославився, возсиял еси, якоже солнце, всех просвещая, и разрѣшил еси безбожна нощь глубокѹ. Сего ради ты почитаем, яко велика тайника Божия благодати.

Тропарь, глас ѿ

Рег морской Ясни Малаго рождеством и юностью твоими хвалится, славне священномучениче Иринее, и град Лионский огражденный сильным предстательством твоим, величает милосердаго Бога нашего. Галлиа ликѹет о мучении твоём за Христа, вса же Церковь Православная непрестанно радѹется, чистотою учения утвержденная, его же проповедал еси, миром Христовым дѹховныя бѣри оставив, аже обыдоша дѹши наша.

Кондак, глас 5

Всѣхъ и истинѣ Троицѹ Святѹ почитая, о преславне священномучениче Иринее, словеса апостольская во ѹмѣ держа, создающею дѹши любовию свѣтнаго разѹма кичащаго отвратился еси, и пѹстым и лжи исполненным еретическим измышлением противѹста, тако и овцы стада Христова сквернаго недѹга еретического ѹдержа и сохрани. Сего ради, Троидаго Бога хваляще песньми ты прославляем яко блаженнаго миротворца.

Кондак ѿ

ИЗБРАННЫЙ СВЕТИЛЬНИКЪ ЦЕРКВЕ ХРИСТОВЫ,
 БОГОМЪДРЫМЪ УЧЕНИЕМЪ ОДЕРЖИМЫХЪ МРАКОМЪ
 СОМНЕНИЯ И НЕВЕРИЯ ПРОСВЕТИВЫЙ, ЕРЕСИ
 И ЕЛЛИНСКОЕ НЕЧЕСТІЕ ОБЛИЧИВЫЙ, И ВЕРЪ СВОЕЮ
 МУЧЕНИЧЕСКОЮ СМЕРТІЮ ОВЕНЧАВЫЙ, ТВОИМЪ
 МОЛИТВЕННЫМЪ ПРЕДСТАТЕЛЬСТВОМЪ ШАТАНИА ОМОВ
 ПОГАСИ ВЪ НАСЪ, ОТВЕРДИ ВСЕХЪ ВЪ ИСТИННОЙ ПРАВОСЛАВНОЙ
 ВЕРЕ И ИЗБАВИ ОТЪ ВСЯКИХЪ БЕДЪ И ВЕЧНЫХЪ МУЧЕНИЙ,
 ДА ЗОВЕМЪ ТИ: РАДОУСЯ, СЪЩЕЩЕННОМУЧЕНИКЪ ПРИНЕСЕ,
 ВЕЛИКИЙ УЧИТЕЛЮ ВСЕЛЕНСКИИ ЦЕРКВЕ.

Икос ѿ

АНГЕЛА ЗЕМНАГО И ЧЕЛОВЕКА НЕБЕСНОГО АВИ ТѢ
 СВѢТЕЙ СВОЕЙ ЦЕРКВИ ГОСПОДЬ БОГЪ И ОБИЛИЕМЪ
 БЛАГОДАТИ СВОЕЙ ИСПОЛНИ ТѢ, ДА И ЛУЧАМИ СЕЯ
 ОЗАРЯЕШИ ВО МРАЦЕ ГРЕХА И ЗАБЛУЖДЕНИЙ СВѢЩИХЪ, И
 НЫНЕ СВЕТОМЪ СВОЕМЪ МУДРОСТИ, ОСТАВЛЕННОЙ ВЪ ТВОИХЪ
 ТВОРЕНИЯХЪ, НАМЪ СВЕТИШИ, ПРОСВЕЩАЯ ГРЕХОВНЮ ТМѢ
 ВОПИЮЩИХЪ ТИ СИЦЕ:

Радѣйся, премѣдрый ѹчителю благочестия.

Радѣйся, православныя веры крепкий поборникъ.

Радѣйся, мечемъ слова Божия еретическое зловерие поразиный.

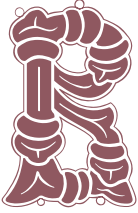
Радѣйся, тмѣ нечестия разгнавый.

Радѣйся, разумъ свой в послушание веры пленивый.

Радѣйся, благий делателю винограда Христова.

Радѣйся, священномѹчениче Иринею, великий ѹчителю вселенския Церкви.

К он да к ѿ

 ида въ мирскихъ наѹкахъ источникъ мѹдрости, ты съ юныхъ летъ въ совершенствѣ изѹчилъ еси философію и прочіе еллинскіе наѹки, но лженменное мирское знаніе не насытитъ жаждѹ души твоея и не даде ти истинныя дѹховныя премѹдрости, во еже познати единого источника истинныя премѹдрости, Творца всего мира видимаго и не видимаго Емѹ же подобаетъ пети: Аллилуа.

И к о с ъ

Разум свой ты устремил еси к познанию христианского учения, томимый жаждою приобрести истинное знание. Таковое желание твое восхваляюще, сице взываем ти:

Радуйся, от юности в сосуд Божественных благодати предуготованный.

Радуйся, града Смирны отрасль всечестная.

Радуйся, разум свой многим знанием обогативый.

Радуйся, пытливым умом твоим высшую христианскую премудрость познати восхотевый.

Радуйся, оставляти дольний и духом возноситься в горнило нас научай.

Радуйся алчущим и жаждущим спасения пресыщай.

Радуйся, священномучениче Иринее, великий учителю вселенской Церкви.

К о н д а к ѣ

Вилою Божиею осененный, слышавъ изъстлавного епископа Емирнскаго святаго Поликарпа дѣшеспасительное учение христіанское, ты возлюбил еси его и со всемъ усердіемъ воспринимал еси истины христіанскія веры, въ сердце своемъ воспевалъ Богу: Аллилуиа.

И к о с ѣ

Нмѣ въ сердце своемъ светоноснѣю благодать Святаго Дѣха, воспринятѣю по преемствѣ отъ святаго апостола Иоанна Богослова, святый Поликарпъ въ истинахъ христіанскія веры настави тѣ. Въ сладость слышавъ его учение, ты всего себя на служение Богу посвятил еси. Темже взываемъ ти:

Радѹйся, в истинах веры святым Поликарпом
наставленный.

Радѹйся, учению его, яко исходящему от ѹст самого
Господа, всеусердно внимал еси.

Радѹйся, всѣ слова его яко на некоей хартии на
скрижалах сердца своего начертал еси.

Радѹйся, яко истинный ученик и последователь его
соделался еси.

Радѹйся, основателя христианския Церкви Господа
Иисуса всем сердцем возлюбивый.

Радѹйся, на великое служение Христовой Церкви себя
уготовавый.

Радѹйся, священномучениче Иринеѣ, великий учителю
вселенския Церкви.

К о н д а к ѣ

зрѣю помышлений съмнительныхъ одержимъ былъ еси, егда свѣтлый Поликарпъ, поставивъ тѣя во пресвитера, посла в Галлию ради проповѣди слова Божия, но ѹкрепляемый свыше, ты повинудася еси емѹ яко самомѹ Господѹ и прибывъ в Галльскій градъ Лионъ, много в проповѣди слова Божия потрѣдился еси, помогая епископѹ града сего свѣтомѹ Пофинѹ в архипастырскихъ трѣдѣхъ его, непрестанно помя Богѹ: Аминѹ.

И к о с ѣ

лышавъ о воздвигнѹтомъ язычниками гонении на христианъ, ты показалъ еси себя твердымъ столпомъ Церкви и мужественнымъ защитникомъ веры Христовы. По повелѣнию свѣтаго Пофина, прибывъ в Римъ, послание исповѣдниковъ веры Христовы ты врѣчилъ еси епископѹ Елевферію. По возвращенію же в Лионъ и по мѹченической кончинѣ свѣтаго Пофина, во епископа Лионскаго поставленъ былъ еси. За всѣя сѣя въ похвалѹ взываемъ ти:

Яналойнаа икона в домовом храме священномученика
Иринел, епископа Дионского при епархиальном управлении
Днепропетровской епархии УПЦ

Радѣйсѧ, отъ рѣки свѣтаго Поликарпа сана пресвитера
сподобивыйсѧ.

Радѣйсѧ Евангелиѧ Христова в Галлии ревностный
проповѣдникъ.

Радѣйсѧ, свѣтымъ богоноснымъ апостоламъ в тѣдѣхъ ихъ
поревновавый.

Радѣйсѧ, яко твердый столпъ Церкви Христовы явилсяъ
еси.

Радѣйсѧ, преслѣдѣмыхъ и гонимыхъ христіанъ покровъ
и защищеніе.

Радѣйсѧ, на архіерейскій престолъ града Лиона
достойно возведенный.

Радѣйсѧ, священномѣченикѣ Иринеѣ, великій учителю
вселенскіѧ Церкви.

Кондак ѿ

Воготечней пѹтеводной звезде, ведѹщей к Иерѹсалимѹ горнемѹ, ѹподобилсѧ еси свѣтителю Иринею: ты бо апостольски потрѣдивсѧ, всех жителей града Лиона обратил еси в христіанскѹю верѹ, в дни же гонения на Церковь многѧ ѹтеснения и скорби от ѡзычников претерпел еси, ѹкрепляѧ верѹщих, подавал им защитѹ в напастех и ѹтешал в скорбех, да вопиют о тебе Богѹ: Аллилуѧ.

Икос ѿ

Видѧ, ѡко Церковь Христова, претерпевѧ гонения от ѡзычников, обѹреѧема многими еретическими ѹчении, в попечении своем о мире Церкви ты на еретичествоѹщих христіан мечем слова Божия и писаньми своими воорѹжилсѧ еси, посылал еси послания церквам Римской и малоасійским, при сем пререkanie о праздновании дня свѣтых Пасхи

между восточными и западными христианами, готовое
произвести разделение церквей, усмирил еси,
научив всех взывать тебе:

Радуйся, град Лион просветивый светом истины веры
Христовы.

Радуйся, истинный мир в Церкви живый.

Радуйся, истинная вера Христова усердный
проповедниче.

Радуйся, Церкви Христова непреодолимый поборниче.

Радуйся, ересей обличителю.

Радуйся, духовной во Христе жизни прещедрый
учителю.

Радуйся, священномучениче Иринею, великий учителю
вселенской Церкви.

Кондак 5

Проповедаша правоверие и обличах еретическая
 лжеучения, ты многа творения к раскрытию
 истины и в обличение заблуждений еретиков
 написал еси. В великом труде своем «Против
 ересей», написанном по желанию единого от
 друзей твоих, в опровержение ереси валентиниан,
 ты с истинно христианскою мудростию опроверга
 еси вся их заблуждения еретическая и раскрывае
 единственно спасительное учение христианское, в
 четырех Евангелиях, научах всех крепко содержать
 правду веру и взывать к наставнику премудрости и
 смысла подателю Богу: Явилуна.

Икос 5

Возсиял еси миру светом добродетельного
 жития твоего и ревностию о чистоте
 Православия, огненным словом своим обличах
 учение еретика Валентиниана и его последователей,
 утверждавших, яко не четыре Евангелия имют они,
 а большее число и дерзко нарицавших письменных

измышления свои «Евангелием истины». Восхваляя
таковую ревность твою о чистоте Православия, в
похвалъ взываем ти:

Радуйся, светильниче пресветлый, светом своим тьмъ
греховнѣю просвещай.

Радуйся, из мрака заблѣждения к свету истины
приводящий.

Радуйся, истинность четырех канонических Евангелий
и вымыслы человеческого разума в еретических
Евангелияхъ лживый.

Радуйся, четверичное число канонических Евангелий
подобием четырех стран земли, четырех заветов и
четырех апокалипсических животныхъ доказавый.

Радуйся, веры и благочестия христіанскаго насадителю.

Радуйся, беззаконныхъ лжеучителей уста светлостію
словес твоихъ заградивый.

Радуйся, священномучениче Иринею, великий учители
вселенския Церкви.

К о н д а к ъ

Хотя в основание веры положить
человеческий разум и объяснял им все
истины христианского учения, еретики,
именуемые «гностиками», строго отделил
Божественное и духовное от мирского и плотского
и признавал сии два бытия — немогущими
иметь взаимного общения, отрицая Божественное
откровение. Опровергал их богопротивное учение,
побеждал их мудрым словесем и писаньми своими,
ты в своих творениях великое сокровище верным
чадом Церкви Христовой оставил еси вынудившим
о тебе Бог: Аллилуя.

Храм священномученика Ириней,
епископа Лионского в г. Лион

И к о с ѓ

Новый еретик Маркион, нечестиво утверждал два противныя одно другому действия Бога в Ветхом и Новом Заветах, богопротивно учаше, яко в мире сѣть два бога: един наказывающий и карающий, другой токмо милующий. Обличал богохульное учение сие, ты доказал еси, яко Ветхий и Новый Завет не противны сѣть един другому, но сѣть творения единого истинного и высочайшаго Бога, устрающего спасение людей постепенно, по промыслу предначертанному от вечности. Благоговейно воспоминаю богодухновенное, исполненное глубокой мудрости сие учение твое, благодарне взываем ти:

Радѣйся, небесная трѣво, изъяснившая миру истину Христова Евангелия.

Радѣйся, злочестие и хуление, исходящая от лжеименнаго человеческого разума гностиков, низложивый.

Радѣйся, еретика Маркиона и его последователей посрамивый и обличивый.

Радѣйся, Божественныхъ глаголовъ цевнице
богодѣхновенная.

Радѣйся, яко огнемъ богодѣхновенныхъ вещаний твоихъ
Маркионова ересь попалися.

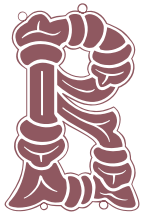
Радѣйся, яко мракъ злочестивыхъ ересей лѣчами
богомѣдрыхъ творений твоихъ разсѣяся.

Радѣйся, священномѣчениче Иринею, великий ѹчителю
вселенския Церкви.

К он да к ѣ

 транное богохѣльное ѹчение еретика Маркиона
обличая, ты право ѹчил еси, яко единъ есть
Владыка и Господь всего, и ни равный или
подобный емѹ несть и быти не можетъ: ибо имѣй
кого либо превыше себе или равного себе, нарицатися
ни Богомъ, ни Царемъ великимъ не можетъ. Точию единъ
Богъ, яко Господь всего, безраздельне имать власть
верховнѣю надъ всемъ: все, еже сѹществуетъ, содержитсяъ
Его властью, сотворено имъ и всѧ тварь славитъ Его,
воспеваѧ: Аллилуѧ.

И к о с ъ

как аженменный разум человеческий обличал,
ты право учил еси, яко Священное Писание
Ветхаго и Новаго завета есть первый и
самый главный источник веры и познания истины,
правильное же и непогрешимое разумение Священного
Писания возможно есть токмо при руководительстве
святых вселенских Церкви, ибо в ней единой обретаем
истину. Священное Предание есть второй источник
веры и знания, такожде истинный и непогрешимый.
единственной же хранительницей Священного
Предания может быть токмо вселенская Церковь, и
токмо пастыри Церкви законно рукоположенные суть
истинные учителя и хранители истины, заключенных
в церкви. Внимал мудрым словесем твоим и научался
от тебе тайнам боговедения и богословия, вернии
взываху ти сице:

Радуйся, глубины слова Божия добре испытай.

Радуйся, благознаменитая трюбо Божественных
глаголов.

Радѣйся, богословна живоносный источникъ.

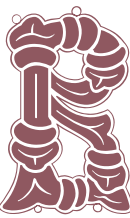
Радѣйся, страдами данна ти Божественна премудрости паствѣ твою напоивый.

Радѣйся, Божественный гласъ, пречудно нам возгремевший.

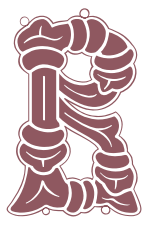
Радѣйся, кормило церковное, пѣть православного Боговѣденна ясно показующее.

Радѣйся, священномучениче Иринею, великий учителю вселенския Церкви.

К ондак ѿ

сехъ научаа истинѣ, ты вещал еси, яко Дѣхъ Божий неизменно пребываетъ в Церкви, и посемъ Церковь заблѣждатися и погрешати не можетъ, и яко Церковь едина, аще и разсеяна есть по всемъ мирѣ, поеликѣ в ней и тотъ же Дѣхъ Божий пребываетъ яко солнце едино во всемъ мирѣ, да вси славятъ единого истиннаго Бога, воспеваа: Аллилуиа.

И к о с ѿ

Вѣтійствомъ богодѣхновенныхъ словесъ твоихъ
ты къ торжествѸ православнаго многаго мудраго
творения своего намъ оставилъ еси и оныя
многочудныя твои восхваляюще, снѣ
вопиемъ ти:

Радѣйся, слава Божия твоимъ житиемъ и словомъ
проповѣдаваемъ всей вселенной.

Радѣйся, въ Божественныхъ Христовыхъ заповѣдяхъ
насъ наставивый.

Радѣйся, богоносный небесный таинникъ.

Радѣйся цѣвнице богодѣхновенная.

Радѣйся, словесное стадо Христово мудро спасшии и
отъ хищныхъ волковъ соблюдиши.

Радѣйся, священныя тайны хранителю и словесная
тѣло Божия благодати.

Радѣйся, священномучениче Иринеѣ, великий учителю
вселенской церкви.

Кондак ѿ

В пасти хотя вверенное тебе словесное стадо Христово, закон и Евангелие во вся дни проповедал еси, да человецы, познавше многая своя прегрешения, прибегают с молением непрестанным и покаянием ко Христу, Спасителю мира, от Него приемлюще прощение, научал еси пети: Аллилуиа.

Икос ѿ

У аръ и Господа не преставаа проповедати, святителю Иринею, до конца жития твоего, учил еси право веровати и не увлекатися ветром ложных учений и твердо стояти за веру Христову: того ради многих спас еси от поклонения идолом и от еретического заблуждения, многих наставил на путь спасения, иных же укрепил к мученическому подвигу. Таковым подвигом твоим чуждаешься, в похвалу тебе сице глаголем:

Владыка ИринеѸ в храме священномученика ИринеѸ
в г. Анон

Радуйся, живоносным стопам Пастыреначальника Христа, яко служитель верный, следовавый.

Радуйся, высокий образ добродетелей в житии твоём явивый.

Радуйся, православна изряднейший богослове наш.

Радуйся, яко в учении твоём просиа благодать Христова.

Радуйся, святителей славо.

Радуйся хранителю Церкви.

Радуйся, священномучениче Иринею, великий учителю вселенския церкви.

Кондак ѿ

Пение всякое побеждается, простретися
тщащеся ко множествѹ многих твоих
добродетелей и равноапостольных трудов
твоих, святителю Ирине: никли во песни могут
быть равночисленными. Темже благоговел пред
тобою, поем Богѹ: Аллилуиа.

Икос ѿ

Светильник пресветлый, исполненный
великих благодатных дарований, был еси в
земном житии твоём, егоже мученической
смертию увенчал еси, священномучениче Ирине:
в царствование императора Севира за твердое
исповедание Евангелия усечен был еси во главѹ и
славный мученический венец восприимл еси в Царствии
Христове, за оный слышиши от нас сия:

Радуйся светильниче, возжженный огнем от
престола Божиа.

Радѣйся, причастниче Славы Господней.

Радѣйся исповедниче Христовъ непобедимый.

Радѣйся, адаманте терпѣния крепчайший.

Радѣйся, мученическою смертию твоею сочетавайся Христѣ.

Радѣйся, яко въ пресветлыхъ ангельскихъ чертогахъ вселился еси.

Радѣйся, священномучениче Иринею, великий учителю вселенской церкви.

КОНДАКЪ І

 лагодать Божия обильно излилася во устахъ твоихъ, священномучениче Иринею: вера православная тобою укрепилася, мгла еретическихъ лжеучений светомъ твоихъ богодухновенныхъ писаний отгналася. Темже молился ко Христѣ Богу, да духъ ревности твоей о вере и благочестии почнетъ и на насъ, да сподобимся къпно съ тобою пети Святей Троице: Ялилабна.

Домовая церковь священномученика Иринея, епископа Лионского при епархиальном управлении
Днепропетровской епархии Украинской Православной Церкви

Икос ЪІ

Поюще равноапостольныхъ труды твои и
 ѹмилно воспоминающе блаженнѹю кончинѹ
 твою доблестный священномучениче
 Христовъ Иринеѣ, молимъ тѣ: ревность о верѣ Христовой
 возгревай въ насъ, да подражающе тебѣ бѹдемъ готови
 всѣхъ скорби за нѣмъ Христова терпети, тебѣ же с
 любовию восхвалимъ сице:

Радѹйся, пламенный ревнителю Главы Божіѣ.

Радѹйся, пастыремъ церкви Христовой светлый образѣ.

Радѹйся, благовонное миро, церковь облагодѣхающее.

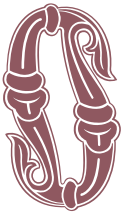
Радѹйся кадильнице златаѣ, молитвы о насъ къ Богѹ
 вынѹ возносящаѣ.

Радѹйся, винограда истиннаго лозо Божественнаѣ.

Радѹйся, светильниче невечерній церковей и
 благовонный цвѣтъ рай Христовъ.

Радѹйся, священномучениче Иринеѣ, великій ѹчителю
 вселенскіѣ церкви.

К о н д а к ѣ

лавный священномъчине и ѹгодниче
Христов Иринеѣ! Прими моление наше от
сокрушеннаго сердца возносимое и теплымъ
твоимъ предстательствомъ испроси намъ отъ Господа
Бога избавление отъ всехъ бедъ и напастей, прощение
прегрешений нашихъ, и благѹю надеждѹ вечнаго
спасения, да сподобимся съ тобою и со всеми святыми
въ безконечныя вѣки воспевати Бога, Спасителя
нашего: Аллилуа.

Сей кондакъ глаголется трижды.

Также читается икосъ ѿ Ангела земнаго:

И пакы кондакъ ѿ Избранный светильниче:

И к о с ѿ

Ангела земнаго и человека небеснаго ави та
святей своей Церкви Господь Бог и обилием
благодати своей исполни та, да и лучами ея
озаряеши во мраце греха и заблуждений сущих, и
ныне светом своей мудрости, оставленной в твоих
творениях, нам светиши, озаряя греховную тьму
вопиющих ти сице:

Радуйся, премудрый учителю благочестия.

Радуйся, православному веры крепкий поборник.

Радуйся, мечем слова Божия еретическое зловерие
поразивый.

Радуйся, тьму нечестия разгнавый.

Радуйся, разум свой в послушание веры пленивый.

Радуйся, благий делателю винограда Христова.

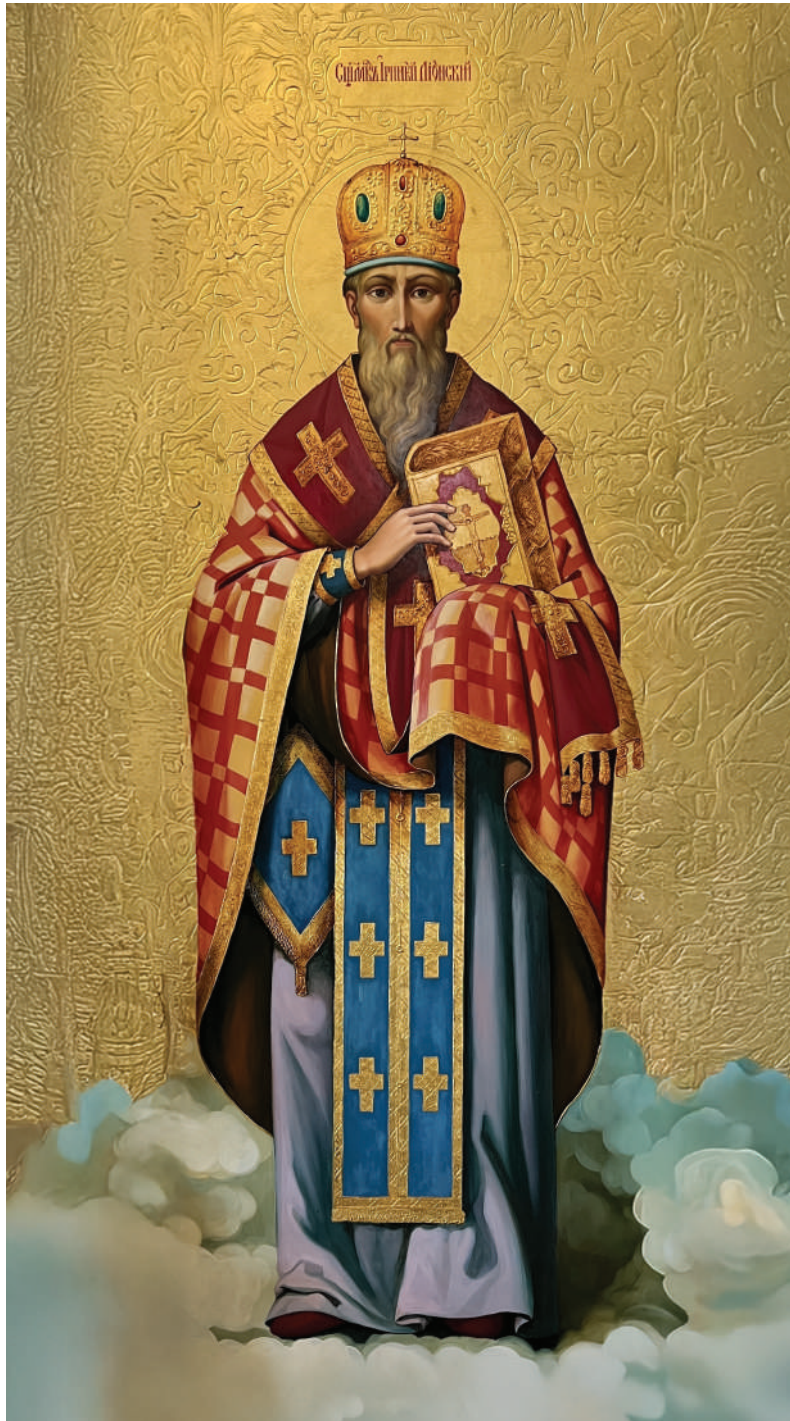
Радуйся, священномучениче Иринее, великий учителю
вселенской Церкви.

К о н д а к ъ

ИЗБРАННЫЙ светильниче Церкви Христовы,
богоумным учением одержимых мраком
сомнения и неверия просветивый, ереси
и еллинское нечестие обличивый, и веру свою
мученической смертью увенчавый, твоим
молитвенным предстательством шатания умов
погаси в нас, утверди всех в истинней православней
вере и избави от всяких бед и вечных мучений,
да зовем ти: Радуйся, священномучениче Иринею,
великий учителю вселенской Церкви.

**Молитва святомѸ священномученикѸ
Иринее, епископѸ ЛионскомѸ**

Всехвальный и всечестный архиерее Христов, святой священномучениче Иринее! Ты, добродетельным житием своим на земле прославый, данною ти свыше премудростию вся еретическые мѸдрования обличил и проповедаѸ Христово Евангелие многих язычников от идольского нечестия привел еси к светѸ истины и просветил СвѸтым Крещением, еретиков же многих обратил к покаянию. Проходя же свое высокое равноапостольное сѸужение, ты не Ѹбоишя еси жестокого гонения, воздвигнуѸтаго на церковь ХристовѸ и за твердое исповедание истинных веры во главѸ Ѹсечен был еси. Темже молимся тебе: твоим о нас пред Богом ходатайством просвети ѸмныѸ очи сердца нашего, да ходим во свете Христовыхъ заповедей, неверие, ереси и расколы истреби в нас и отступники от православия паки присоедини к СвѸтей Церкви Христовой. Укрепи слабую волю и немощное естество наше, да в исповедании истинных веры тверды до конца жития своего пребудем. Избави нас от грехов и беззаконий наших, огради от искушений и сетей вражних, и во всехъ бедахъ и скорбехъ нашихъ яви свою благовременную помощь, по кончине же жития нашего введи нас в пресветлый чертогъ Божественныхъ Главы идеже и ты пребываеши во веки вековъ. Аминь.

Величание

Величаем тя, святыи священномучениче Иринею, и чтим честная страдания твоя, яже за Христа претерпел еси.

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА І ПАВЛОГРАДСЬКА ЄПАРХІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ: ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ

Історія Дніпропетровської і Павлоградської єпархії Української Православної Церкви налічує вже 250 років. Після підписання Кючук-Кайнарджійського мирного договору із Османською імперією на територіях, що приєднані до Росії після завершення російсько-турецької війни, указом імператриці Катерини II від 9 вересня 1775 р. заснована Слов'янська і Херсонська єпархія із центром у Полтаві. На нові російські землі, що раніше контролювалися Османською імперією, посилювався приплив поселенців різних народностей православного віросповідання. До нової єпархії також увійшла Азовська губернія та частина Гетьманської церкви – автономна грецька Готфійська й Кафійська митрополія, що опікувала греків на території Слов'янсько-Херсонської

єпархії, а пізніше і приєднаний до Росії Крим, після чого назва єпархії була змінена на Слов'янську й Херсонес-Таврійську.

28 листопада 1786 р. із призначенням на кафедру Катеринославського архієпископа Амвросія (Серебренікова) єпархія була перейменована на Катеринославську, але кафедра до 1797 року перебувала у Полтаві.

21 грудня 1797 р. указом імператора Павла I кафедра була переміщена до Новомиргорода; єпархія ж перейменована на Новоросійську. У 1803 році їй повернули назву Катеринославської, а кафедра наступного року перемістилася до споруджуваного Катеринослава.

1813 року незначна частина західних земель єпархії відійшла до

новоствореної Кишинівської єпархії, яка включала в себе Бессарабію, що була приєднана до Росії в результаті російсько-турецької війни 1806-1812 років.

9 травня 1837 року з Катеринославської єпархії була виділена самостійна Херсонська єпархія.

Напередодні революції 1917 року на території Катеринославської єпархії існував 621 православний храм, служили 727 священиків, 96 дияконів і 709 псаломщиків. У Катеринославі була 21 церква, у тому числі 10 приходських і 11 домових, при учбових закладах (гімназії, реальні училища, комерційні училища, духовна семінарія, духовні училища). Монастирів в губернії було сім, з них три чоловічих і чотири жіночих. Після 1917 року будівля консисторії була зруйнована, архіви знищені, припинили існування багато храмів, монастирів, семінарія, просвітницькі центри.

У 1921-1926 рр. єпархія іменувалася Катеринославська і Новомосковська. Було утворено Донецьку губернію, до єпархії якої відійшли східні повіти Катеринославської губернії.

На початок Другої світової війни в Дніпропетровську не залишалося жодного діючого храму.

До середини 60-х рр. в Дніпропетровській області діяли 25 приходів. У 1961-1990 рр. єпархія не мала єпископа, керувалася переважно Сімферопольськими архієреями.

Поступове відродження церковного життя почалося наприкінці 80-х рр. У 1989 р. в Дніпропетровській і Запорізькій єпархії відкрилися 19 приходів, у Дніпропетровській області нараховувалося 35 діючих храмів. З 1990 р. єпархія має власного єпископа, завдяки чому активно розвивається єпархіальне життя.

26 червня 1992 р. зі складу Дніпропетровської єпархії рішенням Священного Синоду Української Православної Церкви була виділена самостійна Запорізька єпархія. З цієї миті адміністративно єпархія була затверджена в межах Дніпропетровської області.

27 липня 1996 р. зі складу Дніпропетровської єпархії рішенням Синоду УПЦ була виділена самостійна Криворізька єпархія.

Зараз Дніпропетровська єпархія об'єднує приходи і монастирі на території центральних і східних районів Дніпропетровської області – Дніпровського, Самарівського (Новомосковського), Павлоградського, Синельниківського. Кафедральне місто – Дніпро.

9 вересня 2006 р. урочисто відкрито нову триповерхову будівлю Дніпропетровського єпархіального управління, яку освятив Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Володимир (+ 5 липня 2014 р.) Окрім приймальні і робочих кабінетів, у єпархіальному управлінні знаходиться будинковий храм на честь священномученика Іриней, єпископа Ліонського, великий актовий зал на 350 людей, прес-центр і зали для проведення семінарів, занять і різних зустрічей, а також бібліотека з читальним залом, склад-магазин церковного приладдя. Над порталом центрального входу Духовно-адміністративного центру встановлена бронзова скульптура великомуче-

ниці Катерини – небесної покровительки міста.

Правлячий архієрей єпархії – Іриней, митрополит Дніпропетровський і Павлоградський (Середній Іван Петрович). Вікарні архієреї – Євлогій, архієпископ Новомосковський, вікарій Дніпропетровської єпархії (Пацан Василь Олексійович); Андрій, архієпископ Петропавлівський, вікарій Дніпропетровської єпархії (Сергій Петрович Васілашку).

Кафедральні собори:

- Свято-Троїцький (Дніпро);
- Спасо-Преображенський (Дніпро);
- Спасо-Нерукотворного Образу (Павлоград);
- Свято-Троїцький (Самар/Новомосковськ) – кафедра вікарного архієрея;
- Петропавлівський (Петропавлівка) – кафедра вікарного архієрея.

Монастирі:

- Свято-Миколаївський Самарський пустинний (Самар, чоловічий). Заснований у 1602 р. Закритий у 1929-30 рр. Відродження чернечого життя – 1995 р. Намісник – архімандрит Досифей (Савелов).
- Свято-Духівський (Дніпро, чоловічий). Заснований 21 грудня 2017 р. Намісник – архімандрит Ієронім (Єрмоленко).

- Свято-Троїцький пустинний (Петропавлівський район, с. Хороше, чоловічий). Заснований у 1885 р. Закритий у 20-х рр. XX ст. Відроджений у 2011 р. Намісник – схиархімандрит Зосима (Водолазський).
- Свято-Тихвінський (Дніпро, жіночий). Заснований у 1866 р. як Катеринославська жіноча община Тихвінська. Здобув статус монастиря у 1877 р. Перше закриття монастиря – 1925 р.; друге – 5 серпня 1959 р. Відроджений у 1998 р. Настоятелька – ігуменія Зосима (Сварчевська).
- Знаменський (Васильківський район, с. Вербовське, жіночий). Заснований 9 травня 1881 р. Закритий у 1927 р. Відроджений у 1997 р. Настоятелька – ігуменія Варвара (Бобер).
- Вознесенський (Тернівка, жіночий). Заснований у 1998 р. Старша сестра – Антоніна Калініна.

У Дніпропетровській єпархії також діють чотири скити та монастирські подвір'я. У монастирях несуть послух 59 насельників і насельниць (у чоловічому – 10, у жіночих – 49).

Загальна кількість приходів – 289. Штатних священнослужителів – 398, у тому числі: троє архієреїв, 338 священників.

При єпархіальному управлінні діють відділи: релігійної освіти і катехізації; видавничий; церков-

ної доброчинності і соціального служіння; місіонерський; взаємодії зі Збройними Силами, правоохоронними органами й іншими військовими формуваннями; у справах пастирського окормлення пенітенціарної (тюремної) системи; у справах молоді, у справах сім'ї; юридичний; будівельний; паломницький.

Секретар єпархії – протоієрей Миколай Ничипорук. Духівник єпархії – протоієрей Василій Крат.

Учбові та просвітницькі заклади:

- Дніпропетровська єпархіальна регентська школа прп. Іоанна Дамаскіна;
- Регентсько-катехізаторське духовне училище при Тихвінському жіночому монастирі м. Дніпро;
- Центр православної культури «Лествиця». Керівник – протоієрей Ігор Собко, заслужений працівник культури України;
- недільні школи – 128.

Предмет «Християнська етика» та інші факультативи духовно-етичної спрямованості викладаються в 98 загальноосвітніх школах регіону.

Соціальні проекти: православних культурних і молодіжних центрів – 6. Опікуються: лікарень – 28, дитячих будинків – 12, будинків престарілих – 2, інших соціальних установ – 15, військових частин – 8, виправних установ – 5.

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ЄПАРХІЯ АРХІЄРЕЇ І КАФЕДРАЛЬНІ ТИТУЛИ

За 250 років існування Дніпропетровської єпархії її очолювали 46 правлячих архієреїв. Єпархія неодноразово змінювала назву.

Слов'янська і Херсонська

1775-1784

архієпископ Євгеній (Булгаріє)
1 жовтня 1775 – 5 травня 1779

Слов'янська і Херсонес-Таврійська

1784-1786

архієпископ Никифор (Феотокі)
6 серпня 1779 – 28 листопада 1786

Катеринославська і Херсонес-Таврійська

1786-1797

архієпископ Амвросій (Серебреніков)
28 листопада 1786 – 13 вересня 1792

Новоросійська і Дніпровська

1797-1803

митрополит Гаврило (Бенулеску-Бодоні)
10 травня 1793 – 29 вересня 1799

архієпископ Афанасій (Іванов)
1 жовтня 1799 – 18 серпня 1805

Катеринославська, Херсонська і Таврійська

1803-1837

архієпископ Платон (Любарський)
18 серпня 1805 – 20 жовтня 1811

архієпископ Іов (Потьомкін)
27 лютого – 10 травня 1793, т/к; 7 лютого 1812 – 28 березня 1823

архієпископ Феофіл (Татарський)
19 травня 1823 – 15 жовтня 1827

архієпископ Онисифор (Боровік)
28 листопада 1827 – 20 квітня 1828

архієпископ Гаврило (Розанов)
22 травня 1828 – 9 травня 1837

Катеринославська і Таганрозька

1837-1911

єпископ Анастасій (Ключар)
22 травня 1837 – 16 квітня 1838

єпископ Інокентій (Александров)
23 квітня 1838 – 19 серпня 1853

єпископ Леонід (Зарецький)
19 серпня 1853 – 14 листопада 1864

єпископ Платон (Троєпольський)
13 грудня 1864 – 21 серпня 1868

єпископ Олексій (Новосолов)
21 серпня 1868 – 23 червня 1871

єпископ Феодосій (Макаревський)
23 червня 1871 – 5 лютого 1885

єпископ Серапіон (Маєвський)
16 лютого 1885 – 5 грудня 1891

єпископ Августин (Гуляницький)
14 грудня 1891 – 30 листопада 1892

єпископ Володимир (Шимкович)
5 грудня 1892 – 12 червня 1896, святий сповідальник

єпископ Симеон (Покровський)
12 червня 1896 – 4 жовтня 1911

Катеринославська і Маріупольська

1911-1921

архієпископ Агапіт (Вишневський)
4 жовтня 1911 – 2 січня 1919, можливо, в 1921-1922

єпископ Димитрій (Вербицький)
1919, Уманський, вікарій Київської єпархії, т/к

єпископ Гермоген (Максимов)
осінь 1919 – листопад 1920

єпископ Євламій (Краснокутський)
25 вересня 1920 – 1921, Александровський і Павлоградський, вікарій Катеринославської єпархії, т/к

Катеринославська і Новомосковська

1921-1925

архієпископ Володимир (Соколовський-Автономов)
1921 – к. 1925, на кафедру не заступив

єпископ Макарій (Кармазін)
1925 – 1928(?), 3 грудня 1937, священномученик

єпископ Стефан (Адріашенко)
1926, Александровський і Павлоградський, вікарій Катеринославської єпархії, т/к

Дніпропетровська і Запорізька

1926-1992

архієпископ Даміан (Воскресенський)
1927 – 1928, священномученик, Полтавський і Переяславський, т/к

архієпископ Георгій (Делієв)
1928 – 1936/1937

архієпископ Костянтин (Дьяков)
1929, священномученик, Харківський і Ахтирський, т/к

архієпископ Сергій (Гришин)
1931, Полтавський і Кременчуцький, т/к

Архієреї і кафедральні титули

єпископ Димитрій (Маган)
серпень 1942 – січень 1943

архієпископ Андрій (Комаров)
28 січня 1944 – 17 липня 1955

архієпископ Симон (Івановський)
20 липня – 19 жовтня 1955), т/к

архієпископ Гурій (Єгоров)
19 жовтня 1955 – 21 травня 1959; митрополит Сімферопольський і Кримський, т/к Дніпропетровською єпархією 14 листопада 1961 – 12 липня 1965

єпископ Іоасаф (Лелюхін)
21 травня 1959 – 14 серпня 1961

єпископ Аліпій (Хотовицький)
14 серпня – 14 листопада 1961

З 14 листопада 1961 по 20 липня 1990 єпархія тимчасово керувалася архієреями Сімферопольськими

єпископ Феодосій (Процюк)
19 липня – 8 жовтня 1965, Полтавський і Кременчуцький, т/к

єпископ Леонтій (Гудімов)
8 жовтня 1965 – 7 жовтня 1967; 31 травня 1973 – 19 лютого 1990, архієпископ, пізніше митрополит Сімферопольський і Кримський, т/к

єпископ Антоній (Вакарік)
7 жовтня 1967 – 31 травня 1973, Сімферопольський і Кримський, т/к

архієпископ Варлаам (Ільющенко)
19 лютого – 19 липня 1990 в сані архієпископа Сімферопольського і Кримського, 20 липня – 17 вересня 1990 – архієпископ Дніпропетровський та Запорізький

митрополит Никодим (Руснак)
20 вересня – 2 грудня 1990, Харківський і Богодухівський, т/к

єпископ Гліб (Савін)
24 листопада 1990 – 16 вересня 1992, Дніпропетровська і Криворізька – 1992-1996

єпископ Кронід (Міщенко)
19 вересня 1992 – 7 вересня 1993

митрополит Агафангел (Саввін)
2-19 жовтня 1993, Одеський і Ізмаїл, т/к

архієпископ Іриней (Середній)
з 19 жовтня 1993, з 19 червня 2002 – у сані митрополита

Дніпропетровська і Павлоградська

з 27 липня 1996 року

Високопреосвященнийший Іриней,
митрополит Дніпропетровський та Павлоградський,
керуючий Дніпропетровською єпархією УПЦ

МИТРОПОЛИТ ІРИНЕЙ: 50 РОКІВ АРХІЄРЕЙСЬКОГО СЛУЖІННЯ

Митрополит Дніпропетровський і Павлоградський **Іриней** (у миру – Іван Петрович Середній) народився 10 травня 1939 р. у селі Стівшин Корецького району Рівненської області УРСР (на момент народження – Польща) в селянській родині.

Після закінчення середньої школи в 1957 р. поступив до Ленінградської духовної семінарії, а в 1961 р. – до Ленінградської духовної академії.

У 1963-1966 рр. служив у лавах Радянської Армії.

У 1968 р. закінчив Ленінградську духовну академію зі ступенем кандидата богослов'я і був залишений при академії професорським стипендіатом на кафедрі Канонічного права. Наприкінці 1968-69 н.р. представив стипендіатський звіт на тему «Праці каноністів О.С. Павлова, І.С. Бердникова, В.М. Бенешевича і С.В. Троїцького». З початку 1969 р. був викладачем дисципліни «Канонічне право» на третьому та четвертому курсах академії. Одночасно ніс послух секретаря Вченої Ради академії і старшого помічника інспектора.

21 травня 1968 р. був рукопокладений у диякона в стані целібату, а наступного дня – у ієрея.

З 1968 р. служив у Свято-Троїцькому соборі Ленінграда.

З 1969 р. – викладач канонічного права, секретар Вченої ради Ленінградської духовної академії і старший помічник інспектора.

1 вересня 1970 р. пострижений в чернецтво з ім'ям Іриней на честь священномученика Іриней Ліонського (День тезоіменитства – 5 вересня). У березні 1971 р. зведений у сан архімандрита.

З 13 березня 1971 р. по 1975 р. відряджається до Японії: служив кліриком подвір'я Московського Патріархату у Токіо.

27 липня 1975 р. у Богоявленському соборі Москви був хиротонісан в єпископа Уфімського і Стерлітамацького.

З 19 липня 1976 р. – єпископ Серпуховський, вікарій Московської єпархії, керівник Патріаршими приходами в Канаді та США.

16 липня 1982 р. зведений у сан архієпископа і очолив Алма-Атинську і Казахстанську єпархію.

З 28 березня 1984 р. – архієпископ Харківський і Богодухівський.

З 13 вересня 1989 р. – архієпископ Львівський і Дрогобицький, священноархімандрит Свято-Успенської Почаївської Лаври.

З 10 квітня 1990 р. – архієпископ Рівненський і Острозький.

З 19 жовтня 1993 р. – архієпископ Дніпропетровський і Криворізький.

З 27 липня 1996 р. – архієпископ Дніпропетровський і Павлоградський.

19 червня 2002 р. був зведений у сан митрополита.

З 2009 по 2014 рр. – член Міжсоборної присутності РПЦ.

Керуючи Дніпропетровською єпархією, митрополит Іриней зміг налагодити конструктивний діалог з органами влади у справі пастирської опіки військовослужбовців, соціального служіння знедоленим, хворим, ув'язненим, а також встановити партнерські стосунки з діячими освіти, науки і культури, громадськими організаціями.

Митрополит Іриней відомий як проповідник, богослов, духовний письменник, автор численних статей, промов, доповідей. Архіпастирське служіння митрополита Іриней відмічене багатьма церковними, державними і суспільними винагородами. Він є повним кавалером ордена «За заслуги», почесним громадянином міста Дніпропетровська, почесним доктором, академіком і професором декількох університетів і наукових установ.

Місіонерський та соціальний проєкт Центру православної культури «Лествиця»

Видання акафіста присвячено
250-річчю Катеринославської/Дніпропетровської єпархії,
50-річчю архієрейського служіння
митрополита Дніпропетровського і Павлоградського Іринія

*Висловлюємо щирі подяку меценатам видання Акафісту
та просимо молитв за благодійників: Андрія, Ірини,
Володимира, Іоанна та Марії Шипко.*

*Особлива подяка за участь та допомогу
у виданні Акафісту — Ярославі та Андрію.*

WWW.LESTVITSA.DP.UA

© Центр Православної культури
«Лествиця»

Українська Православна Церква,
Дніпропетровська єпархія

eparhia.dp.ua